

Biblioteka
Prozna putovanja

Urednik
Marija Vukosavljević

Naslov originala
Michael Coleman
Going Straight

Copyright © Majkl Kolman
© za srpski jezik ODISEJA

Majkl Kolman

SAMO PRAVO!

S engleskog prevela
Vesna Kapuran

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

ODISEJA
Beograd, 2012.

Za Irenu i Džuli, iz Centralne biblioteke u
Portsmouthu, Engleska, i Pavlu Francovu iz Praga,
Češka Republika, šampionku na 1.500 m i 3.000 m
na Letnjim paraolimpijskim igrama u Barseloni 1992.

Prvo poglavlje

Luk je bio lopov. Sve u životu mu je bilo lako i jednostavno. Kad bi nešto poželeo, to bi i uzeo. A poželeo bi skoro sve što vidi. I sam je priznavao da mu sve to nije potrebno, ali ovako je razmišljao: ako mu ne treba ono što je ukrao, može da ga proda – to nikad nije problem kad čovek zna kome da ponudi – a njegovoj je porodici novac uvek potreban. To je bio njegov doprinos porodičnom budžetu. Neka vrsta honorarnog posla.

A i prilično se isplati, mnogo više nego da rinta za siću, kao neki klinici iz škole koji su padali na nos od posla slažući stvari na police u supermarketima ili pretražujući ulice u potrazi za ostavljenim kolicima. Kriminal se, smatra Luk, isplati.

Naravno, bilo je problema, kao i u svakom poslu. Profesionalni rizik, tako se to zove, a njegov tata je to najbolje objasnio: „To je sve igra, je l' tako?” – jednom ga je čuo kako se šali.

„Mi mažnjavamo stvari i pazimo da panduri ne maznu nas.”

Međutim, Luka su „maznuli” mnogo puta. Dovoljno da njegovom imenu, u policijskom dosijeu, budu pridodata tri slova: *Luk Martin Rid, MDP.*

Maloletni delinkvent povratnik. Povratnik, znači da se to toliko puta ponovilo da se ni broja ne zna. *Maloletnik* jer još nije napunio šesnaest godina (još dvesta četrdeset tri dana, ako kompjuter ne greši). I *delinkvent* koji je, da opet citiramo njegovog tatu, mnogo puta nadmudrio pajkane, pokazavši im da su nemoćni da ga spreče da mazne što god hoće. Kao na primer, jarkoplavu kutiju koja mu je upravo privukla pažnju. Pored nje je bilo još nekoliko kesa, sa raznim stvarčicama iz sportske radnje, koje bi takođe vredelo „pokupiti”. Ali kutija je bila najvažnija. Sudeći po marki, u njoj se nalaze super patike za trčanje (koje je lako prodati). Ležala je na izvol'te na zadnjem sedištu elegantnog džipa kao da na sebi ima i etiketu „Luk, ukradi me, *molim te!*”.

I kao da to nije bilo dovoljno, vlasnici automobila, bez sumnje dobrostojeći, parkirali su ga na tako zgodnom mestu u prizemlju višespratne garaže, u ćošku gde ljudi prolaze u žurbi i ne osvrću se. I što je još bolje, džip je bio pored izlaza za kupce. Taman kako treba da se brzo zбриše. Kutija će biti izvađena, patike ispod ruke a on napolju, i za tren oka izgubiće se u gomili.

Luk se polagano približio suvozačkim vratima. Bacio je pogled na zemlju, kao da nešto traži, ispružio ruku i probao kvaku. Zaključano. Znači, neće biti lako. Moraće da obje bravu, al' neće dugo trajati. Bio je prilično siguran da ova vrsta džipa nema alarm. Pa i da ima, ne bi trebalo da bude problem. Kad izgleda da alarm može da aktivira čak i miš

koji se šunja, ljudi više i ne obraćaju pažnju na to. S rukom u džepu, Luk je, naizgled bez cilja, prošetao do izlaza i nazad. Kad se vratio do kola među prstima je držao nešto nalik testerici. Na licu mu je zaigrao osmeh. Ovo je bio trenutak koji je voleo. Najbolji deo.

Neki lopovi se zadovoljavaju razbijanjem prozora automobila, ali ne i on. To je previše riskantno, a svakako bučno. Ne bi hteo ni da se iseče. Nije lako posle tvrditi kako nikada nisi video taj auto kad su mrlje od tvoje krvi svuda po tapacirungu sedišta. Ne, razbijanje prozora nije Lukov stil. On je ulazio u kola objijajući bravu, to mu je bio omiljeni način. Lagano je uvukao vrh testerice u otvor brave...

Ne seća se kad je prvi put shvatio da ima dara za to. Otkad se rodio, to je bilo deo njega, poput kose i pega. Ali, da je umeo da obje brave – umeo je. Bilo koju bravu.

Da je trebalo nekoga da nauči kako se to radi, ne bi umeo. Kad bi mu razredni, profesor Harmer, slučajno rekao: „Luk, ti si dečko koga treba podsticati, jer imaš šanse da uspeš u životu. Možeš li da nam ispričaš nešto o svom izuzetnom talentu za objijanje brava?” – e pa, on bi potpuno zatajio i time samo potvrdio Harmerovo mišljenje da je Luk Rid potpuni luzer.

Luk to prosto ne bi umeo da objasni. Zna jedino da kad uvuče testericu u ključaonicu kao da mu se u glavi stvori slika, vidi njenu unutrašnjost a vrhovi prstiju mu šalju sliku u neko skriveno mesto u mozgu gde se ona procesuiru i analizira sve dok se brava ne otvori pod njegovim pritiskom. Baš kao i sada.

Umirujuće „klik” za Luka je značilo da je posao obavljen. Polako je izvadio testericu iz brave i vratio je u džep. U tom trenutku su ga zaskočili.

Obuzet zadovoljstvom što je tako brzo obavio posao, zaboravio je prvo pravilo u krađi: provera, provera i opet provera. Zaboravljajući na oprez, otvorio je vrata, zgrabio kutiju s patikama sa zadnjeg sedišta, kad mu se jedna snažna ruka kao omča obavila oko vrata i cimnula mu glavu unazad.

„Baš ti hvala, mali”, promumlao je neki glas, uz karakterističan duboki smeh. „Super da ne moramo mi da se cimumamo!”

Dok su ga izvlačili iz kola, Luk je bio svestan prisustva još jedne osobe koja je u skoku prošla pored njih, popela se na vozačko sedište i počela da izvlači žice ispod kontrolne table.

„Očas posla”, likovao je vozač. „Mig, ‘ajmo u akciju!”

Opet taj smeh. „Aha-ha-ha!”

Luka su odgurnuli, kutija mu je izletela iz ruku a njen sadržaj je ispao na zemlju umrljanu uljem. Imao je taman toliko vremena da oseti žaljenje što je bio u pravu – patike za trčanje jesu bile vrh, skoro najbolje koje je ikada maznuo – pre nego što su se suvozačka vrata na džipu zalupila a motor upalio. Bacio je pogled na kese na zadnjem sedištu. Nikada neće saznati šta je bilo u njima, koliko bi dobio za sve to. Verovatno ništa u poređenju s patikama za trčanje, ali svejedno. Da ga tako izrade dvojica kradljivaca kola! Pravi zločin, eto šta je!

Lukova pesnica je refleksno poletela u vazduh od gorčine i gneva. Uхватili su ga na prepad, ko god bili. Usmerio je

pažnju ka prednjim sedištima. Zapamtiće im face, za svaki slučaj, ako mu se ikada pruži prilika da im naplati za ovo, jer to će...

Misao je zamrla brže nego što uragan ugasi sveću.

Na mestu suvozača je sedeo i zlobno mu se smeškao „Mig” Rasel. Ovaj „razbijač” odeven u maskirnu odeću dobio je nadimak po opasnom ruskom borbenom avionu. Zaradio ga je tako što je bio baš takav – opasno borben. A iza volana džip je u rikverc isparkiravao, ko bi drugi nego Li Jang. Mladiću sa licem lasice, Li Jangu, nije trebao nadimak jer je svako dete znalo da je on Glavni Baja, Broj jedan. Li Jang i Mig Rasel! U sedamnaestoj njih dvojica su već biliiskusni u svom poslu. Ovo je bilo i tužno i smešno. Napali su ga Kraljevi Istmeda. To je skoro bila čast! Raselov prozor se malo spustio.

„Je li, mali, kako se zoveš?”

„L... Luk.”

Sa vozačkog sedišta je stiglo Jangovo naređenje. „Nisi nas video. Nemoj to slučajno da zaboraviš!”

„Inače...” – dodao je Rasel nepotrebno. Jangov pogled je dovoljno rekao.

Prozor suvozača se tiho predući zatvorio. Džip je skoro izašao s parkinga. Nije se čulo zavijanje guma, ništa što bi privuklo pažnju. Baš kul! Luku je došlo da im traži autogramе.

„Hej, to su moja kola! Stanite!”

Luk se okrenuo. Neki čovek je baš u tom trenutku sišao s pokretnih stepenica. Pored njega je bila devojka. Otprilike Lukovih godina. Delovala je zbunjeno, ali čovek nije. On je

sav pomodreo. Čak i da je Lukov IQ bio izrazito nizak, kao što je profesor Harmer često nabacivao, ne bi mu bilo teško da ukapira da je ovo vlasnik džipa – i da nije spreman da bez borbe dozvoli da mu neko odveze auto.

Čovek je bio i brz. Ostavio je devojkicu i potrčao iz sve snage. Uspeo je da ih stigne i udari po zadnjem prozoru pre nego što je šokirani Li Jang spustio nogu na gas i pokrenuo auto uz škripu točkova. Bez mnogo razmišljanja, čovek je potrčao za njim, mašući rukama kao lud.

Luk se zamalo nasmejao. Šta li taj tip misli da može da uradi? Da ih uhvati? Nije imao na sebi svoje skupe patike da mu pomognu.

Onda je shvatio: možda tip nije ni morao da ih stigne. Luk je pre toga razmišljao samo o tome da li su pokretne stepenice kojima su se kupci spuštali u garažu bile dovoljno blizu da može brzo da zbriše. Ali kola se ne spuštaju stepenicama. Izlaz za vozila je bio na drugoj strani, na sasvim drugom kraju, i čovek je očigledno znao da njegov džip ide u pogrešnom smeru.

I pre nego što je Li Jang shvatio to isto i uz škripu točkova počeo da okreću kola polukružno oko betonskog stuba, čovek je poleteo na tu stranu da se probije između kola. Bilo je jasno šta mu je cilj. Hteo je da pokuša da im prepreči put i da ih nateraju da se zaustave. Luk je bio paralisan. Znao je da bi i sam trebalo da beži, što dalje, ali nije mogao da odvoji pogled od scene koja se odvijala pred njegovim očima. Tip je sto posto lud. Ubiće se tako... Onda je devojkica viknula: „Tata!”

Ona mu je spasla život. Njen prestravljeni vrisak kao da je dopro do njega i prekinuo ga u slepoj poteri. Iako je pokušao da se provuče kroz uski prolaz između parkirano kombija i betonskog stuba – da uleti pravo pod točkove sopstvenog džipa – okrenuo je glavu da vidi gde mu je ćerka. To je bilo dovoljno da pogrešno proceni prolaz i da se zakuca ramenom u stub.

Luk je čuo kako je zakukao od bola, video je kako se presamitio i pao na kolena. Ali bio je bezbedan. Džip je projurio, daleko od svog vlasnika. Kad je to video, Luk se konačno i sam pokrenuo. Patike su još bile na zemlji pored njegovih nogu. Zgrabio ih je i taman hteo da potrči ka izlazu kad se po drugi put začula prodorna škripa guma, nateravši ga da se osvrne. Luk je odmah shvatio šta se događa. Starija žena koja je tražila put do svog parking mesta blokirala je Liju Jangu put ka izlazu. Bio je primoran da u sekundi okrene džip za devedeset stepeni. Taj nagli zaokret ga je primorao da oštro pritisne kočnicu. Ali onda je opet ubrzao i... jurio je pravo na devojkicu!

Nije se pomerila. Zbunjena i uplašena, stajala je tamo gde ju je čovek ostavio.

„Pazi!” – viknuo je Luk. Njegov vrisak nije imao nikakav efekat. Da li zbog straha ili šoka, kao da nije bila svesna opasnosti u kojoj se našla. Iako se džip bučno približavao, a žestok zvuk motora odzvanjao po čitavoj garaži, ona je samo uzbuđeno gledala uokolo.

Luk je video Liju Janga za volanom. Pored njega je Mig Rasel mirno digao noge na instrument-tablu. Gledali su se,

smejali, uživali u uzbuđenju zbog krađe. Luk je mogao da ih razume, iako nije bio njihova klasa. Ali... izgleda da je Li zbog toga izgubio koncentraciju. Džip je jurio pravo na devojkicu a da oni to nisu mogli da primete.

Devojka se još nije ni mrdnula. Iako je vrtela glavom, osvrćući se oko sebe, i dalje dozivajući oca, činilo se kao da su joj noge ukopane u mestu. Psujući od besa, Luk je potrčao ka njoj. Džip se približavao. Je li moguće da je Li Jang još nije video? Nadajući se, uprkos svemu, da će svakog trena začuti škripanje kočnica na džipu, Luk je potrčao još brže. Neće stići...

Sasvim iznenada Luk se iz sve snage bacio na devojkicu i zajedno s njom poleteo kroz vazduh. Istog trena je zažmurio, spreman da istrpi bol od udarca džipa. Ništa od toga. Osetio je samo udar vazduha od kola koja su proletela pored njega i za dlaku promašila ga. Čuo je Jangov neočekivano piskav smeh i Rasela koji mu je doviknuo promuklim glasom: „Vidimo se, Luki!” Onda su on i devojkica pali zajedno na zemlju a ona je vikala toliko glasno da mu se činilo da će mu probiti bubne opne.

„Izvini”, rekao je zadihan. „Stvarno, mnogo mi je žao.”

Luk je ustao. Pravi košmar. Kako je sve pošlo naopako, ali izgleda da je, na kraju, sve ispalo dobro. Mora da ih je Jang ipak video i skrenuo. Raselov smeh sigurno je bio od olakšanja. U svakom slučaju, devojkica je bila bezbedna, ali ako nastavi ovako da više iz sveg glasa pući će joj pluća. Što se tiče njenog oca, skroz na drugom kraju garaže, činilo se da ni on nije teže povređen. Zapanjeno je gledao scenu kao što

bi se i očekivalo od čoveka koji gleda svoju ćerku kako pada pod točkove kola.

Baš gadno, pomislio je Luk, *ali barem niko nije stradao*. Okej, devojkica je i dalje jaukala, a zahvaljujući zajedničkim naporima sve trojice, čovek više nije imao ni džip, umesto da ostane samo bez patika za trčanje.

...

Trkačke patike. Luk je bacio pogled oko sebe – i ponovo opsovao. Čvrsto ih je držao ispod ruke dok je trčao, kao da su dragoceni nakit koji spasava iz požara, ali kad je pao na devojkicu one su odletele. Sad je video samo jednu patiku. Posegao je za njom, ali je shvatio da je sve bilo uzalud. Nikome ne treba jedna patika. Bacio ju je i potrčao.

Za tren oka je bio kod izlaza za pešake i zamalo natrčao na ženu koja je upravo zakoračila sa stepeništa. Nešto na njoj mu se učinilo poznato. Shvatio je o čemu se radi čim je žena, kad je ugledala scenu iza njega, i sama počela da vrišti.

„Džodi! Džodi!”

Sigurno je to majka devojkice s parkinga. Odgurnula ga je i zabrinuto prošla pored njega a Luk je bacio pogled preko ramena – i dobro da je to uradio. Onaj čovek nije više zurio za svojiim ukradenim džipom. Držao je patiku koju je Luk odbacio i očigledno da mu nije trebalo mnogo da sabere dva i dva i sve shvati.

Pošto je sad imao ko da pridrži devojkicu ruku, ništa ga neće sprečiti da pojuri za Lukom. A Luk nije sumnjao da se tip koji

je upravo pokušao da uhvati džip neće dvoumiti da pojuri za njim. Zato je potrčao niz stepenice imajući već u glavi put kojim će se vratiti u svoju sigurnu luku, u Istmed. Bio je to zgodan put, po mračnim i malo prometnim, zabačenim ulicama, ali ovoga puta će, izgleda, morati da potrči brže nego obično. Skrenuo je levo, pojurio uzbrdo pored nekih višespratnica. Prešao je na drugu stranu puta, skrenuo desno, kratak sprint duž ulica punih đubreta i već je bio na starom putu prepunom rupa koji vodi u Istmed, udaljen tek nešto više od pola kilometra. Jurio je stotinak metara tim putem pre nego što je stigao do sledećeg skretanja. Zastao je i rizikovao da pogleda iza sebe. Tip ga je pratio! Međutim, imao je prednost zahvaljujući početnom sprintu. Tip je tek prelazio put. Luk je stigao do druge uličice. Ova je bila duga i prava, oivičena visokim oguljenim zidovima od cigala, sa zadnje strane prljavih, spojenih kuća u nizu. Nezgodno je što će tip moći jasno da ga vidi duž celog puta. Dobro je to što je Istmed odmah preko puta. Kad stigne do svog utočišta sa lavirintom prolaza i stepeništa, ni pas tragač na rolerima više neće moći da mu uđe u trag. Ponovo je potrčao, ali ni približno tako brzo kao pre. Noge su ga već malo bolele. Sledećih stotinak metara još je usporio i već je bio prilično zadihan. Zabrinuto je pogledao iza sebe. Tip mu je bio skoro za petama! Stisnuo je zube i pokušao da natera noge da se pomere. Nisu ga slušale. Kao da trči u bazenu. Što se više trudio sve se sporije kretao. Uхватила ga je panika. Tip se približavao krupnim koracima. Svakog trenutka može uhvatiti Luka za ramena. Proklinjući sebe što je bio tako glup da mazne patike olimpijskom sprin-

teru, Luk je učinio jedino što je mogao da smisli: stao je i počeo da se penje. Poskočio je u stranu i uvis i rukama se uhvatio za vrh trošnog zida prekrivenog mahovinom. Proklinjavajući i podupirući se nožnim prstima o zid, odbacio se opet uvis, ka vrhu. Kad bi samo uspeo da se prebaci preko zida, imao bi šansu...

Taman kad se čvrsto uhvatio za vrh zida, čovek ga je zgrabio za nogu. Luk je pokušao da ga odgurne. Bez uspeha. Tip, pored toga što je bio sprinter, kao da je bio i šampion u rvanju. Luk se čvrsto držao za zid prstima dok je nogama mlatarao iz sve snage pokušavajući da se oslobodi. Bilo je to previše – ne za vlasnika džipa koji je vikao, već za trošni zid. Uz tup zvuk pucanja zid od cigala je popustio. Luk je pao natraške, tresnuvši iz sve snage na čovekovu nogu samo trenutak pre nego što se veliki komad memljivog zida odlomio i srušio na obojicu.

Luk je digao ruke. Pucanje kosti, čovekovi prodorni jauci od bola, ljuti stanar koji iskače kroz rupu u svom zidu, bučne komšije koje trče napolje da vide šta se događa – Luk nije mogao da pobege od svih njih. Skoro da je osetio olakšanje.

Drugo poglavlje

U okrugu Temza ričiz ponosili su se brzinom i efikasnošću svog pravnog sistema za maloletnike. Uhapšene osobe bilo gde drugde u zemlji čekale su mesecima da se pojave na sudu; međutim, u ovom okrugu su se hvalili da maloletni delinkventi sa njihove opštine dospeju pred sudiju u roku od nekoliko nedelja. U Lukovom slučaju sistem je nadmašio sam sebe. U roku od samo dve nedelje pisma su stigla na razne adrese. Jedno od njih, adresirano na g. A. R. *Veba i gđu. T. M. Veb* našlo se ispred njihovih ulaznih vrata već sledećeg jutra.

„Tereza! Pošta!” – viknuo je Alan Veb.

Obično bi on otišao do vrata. Ali sada nije bilo kao obično jer je on bio ispružen na sofi, sa desnom nogom u gipsu od pete do butine. Zgrčio se dok se pomerao tražeći ugodniji položaj – iako je znao da mu kroz desetak minuta više neće biti ugodno ni u tom položaju. I po ko zna koji put Alan Veb je opsovao mladića koji je kriv za njegove muke.

U hodniku je Tereza Veb podigla službeni koverat bukvalno u istom trenutku kad su se iz sobe njene ćerke začuli još glasnjiji basovi.

„Džodi!” – viknula je, „Utišaj malo, molim te!”

Bez odgovora.

„Džodi!”

I dalje nikakav odgovor. Iz iskustva je znala da nema drugog rešenja. Gospođa Veb se popela na sprat i zakucala na najbliža vrata.

„Džodi! Hoćeš li, molim te, da utišaš!”

Vrata su se širom otvorila.

„Šta?”

„Hoćeš li da utišaš to, molim te!”

„Izvini, nisam te čula. Krivi su Gans en rouzis.”

Džodi Veb se nasmejala, svesna da to uvek umirujuće deluje na njenu mamu. Dotakla je prstom dugme na daljinskom upravljaču i jačina zvuka se spustila do praga podnošljivosti.

„Ne razumem zašto moraš da puštaš toliko glasno.”

„Pomaže mi da se koncentrišem. Završavam ono što si mi zadala iz istorije.” Džodi se opet nasmejala. „To je pravi odgovor, mama. Ako nećeš glasnu muziku, nemoj ništa da mi zadaješ. Još bolje, nemoj da me podučavaš kod kuće.”

Pokušala je da ovo poslednje zvuči kao šala, ali Džodi je bila svesna da joj nije upalilo. Atmosfera među njima je zahladnela.

„Ako doneseš zadatak iz istorije, pregledaću ga”, rekla je gospođa Veb. Nije se pomerila kad se Džodi vratila u svoju sobu. „Da te sačekam?”

„Hvala, mama, ne treba! Znam put!”

Kad je složila stranice koje je otkucala bez greške – trebalo bi da bude tako ako je u pravu da joj glasna muzika pomaže

da se koncentriše – Džodi je izašla i zatvorila vrata za sobom. Nežno je dotakla kuglu na vrhu ograde stepeništa, okrenula se oko nje i odskakutala niz stepenice do malog salona.

Tereza Veb je sedela pored muža. Alan Veb je čitao pismo, a u brzini pocepan koverat zavrtao je u stranu.

„Taj – lopov, Luk Rid, biće izveden na sud sledećeg petka.”

„Tako brzo?” – gospođa Veb je bila zabrinuta. „Da li ćeš tada već moći da hodaš?”

„Tereza, svake nedelje u novinama pišu o slučajevima koji propadnu jer se svedoci ne pojave na sudu. E, pa nema šanse da dozvolim da se taj ološ izvuče. Idem na sud, pa makar puzao do tamo.”

Džodi je sela za mali, četvrtasti trpezarijski sto pored vrata. Špil karata je ostao na njemu od sinoć. Brzo ih je promešala i počela da otvara pasijans.

„Šta će biti s njim?” – upitala je.

„Popravni dom ili kako god to zovu”, prasnuo je otac.

„Misliš, biće uhapšen?”

„Baš to mislim.”

„Kad je uzimao izjavu, policajac mi je rekao da dečko ima dosije dugačak kô tvoja ruka. Dobio je dovoljno prilika da prestane.”

Zamišljeno, Džodi je polako spustila crvenu šesticu preko crne sedmice.

„Ali... on... šta je uopšte uradio? Odgurnuo me je od kola. Zar se to ne računa?”

Gospođa Veb je ustala i prišla Džodi.

„Možda će to uzeti u obzir. Ali se nadamo da neće.”

„Zašto?”

„Zato što je to uradio samo da bi sebe spasao”, rekao je gospodin Veb ljutito. „Shvatio je da će biti u još većoj nevolji ako te udare kola. Nije ostao da vidi kako ti je, je l' tako?”

„Ponekad pomislim da je bolje da ga nisi ni jurio, Alane”, uzdahnula je gospođa Veb.

„I da ga pustim da se izvuče? Nema šanse, Tereza. To je on i hteo. Zato se toliko prepao kad sam ga pojurio. Trčao je kao zec dok nije ostao bez daha.”

Gospođa Veb se nagla preko stola ka Džodi. „Ovde je crna petica. Ja ću ti je pomeriti ovde pored crvene šestice.”

Džodi je pocrvenela od nerviranja.

„Mama, molim te!”

„Samo hoću da pomognem”, gospođa Veb se vratila do sofe. „Šta još piše u tom pismu?” – pitala je muža. Na podu pored njega ležali su ostali papiri iz koverte.

„Ništa važno. Pišu šta još mogu da nateraju Rida da uradi. Da nas upozna, da nam se kao izvini, pominju neki društvenokorisni rad. Pričam ti priču!”

„Izvini. Stvarno, mnogo mi je žao!”

Lukove reči upućene njoj na parkiralištu. U tom užasnom trenutku Džodi ga je čula. I više od toga, te reči su joj stalno odzvanjale u glavi. Okrenula se ka roditeljima.

„Da li bi nešto značilo da je rekao da mu je žao?”

„Ne. Pandur je rekao da će sad sigurno zaglaviti. Pružene su mu šanse i gotovo.”

„Možda mu je baš ova jedna šansa potrebna, tata.”

Gospodin Veb je ljutito udarao po gipsu. „Još jedna šansa?”

Džodi, pogledaj me! Proći će meseci pre nego što ponovo potrčim! Zar ti još nije jasno? Ne samo da je taj lopov kriv što sam slomio nogu, nego je uništio i naše snove!”

Naše snove, tata? – pomislila je Džodi. Ili tvoje? Da li stvarno znaš koji su moji snovi?

Vratila se pasijansu. Obično je uživala u izazovu, ali ne i ovoga puta. Misli su joj bile na drugom mestu. U glavi joj se rađala ideja. Da li bi to moglo? Kako bi to bilo? Možda je taj Luk stvarno izgubljen slučaj.

Izvini. Stvarno, mnogo mi je žao!

A možda mu i nije bilo žao.

Ovaj put neće tako lako moći da ubedi roditelje. Moraće da stisne zube i da potegne vezu koju se dugo trudila da olabavi: emocionalnu vezanost koja je uticala da je njih dvoje, na različite načine, uguše svojom ljubavlju. Kroz glavu su joj prolazile razne fraze. *Znam da tražim previše. Molim vas. Učinite to za mene.*

„Mama. Tata. Mogu li nešto da vas pitam...”

Treće poglavlje

Luk je išao poznatim putem kroz grad do bloka zbijenih, belih zgrada u kojima se nalazio sudija za prekršaje. Kada je ušao, javio se advokatu koji mu je dodeljen. *Advokat po službenoj dužnosti*, korisna milostinja kako su mu rekli u policiji, kao da on to već sve ne zna, *koji će na sudu braniti njegove interese o trošku države*. A šta bi drugo i mogao da uradi? Da plati veliku lovu nekom čuvenom advokatu? Morao bi da opljačka banku za tako nešto, što bi značilo da bi morao da unajmi advokata koji je još veća zverka da bi ga izvukao, a za to bi morao da opljačka još veću banku...

Luk je skrenuo ka maloj sobi u kojoj je sedeo dežurni advokat. Da bi ljudi bili obavješteni ko je toga dana dežurni advokat, na vratima je stajala bela plastična tablica sa imenom advokata. Nejtan Dorking, diplomirani pravnik (honorarno zaposlen), pročitao je Luk.

Kucnuo ja na vrata i ušao. Advokat Dorking je podigao pogled. Iz Lukovog iskustva advokati po službenoj dužnosti su bili ili sedi i pred penzijom ili mladi, samo u prolazu. Nejtan Dorking je bio od ovih drugih. Novajlija, ali ne baš pun

razumevanja. Luku se činilo kao da mu čita misli. *Ovde sam, dobro mi ide, napredujem – nisam propalica kao ti, hvala Bogu.* Dorking je pokazao rukom na stolicu i pitao Luka kako se zove.

„Luk Rid.”

Bacio je rezigniran pogled iza Luka da se uveri da niko neće ući za njim.

„Sam si?”

Luk je klimnuo glavom. „Mama nije mogla da nađe nikoga da pričuva brata i sestru.” *Ponovo.*

Dorking je prihvatio ovu informaciju bez mnogo čuđenja. Petnaestogodišnjak koji se suočava sa suđenjem a pojavljuje se sam, bez ijednog roditelja, uobičajen je slučaj. Brzo je prošao kroz predmet koji je izvukao iz gomile pored stola glasno mumlajući dok je čitao Lukove prethodne krivične prestupe.

„Obijanje radnje, krađa kola, uništavanje imovine...” – onda je zastao da bi pogledao drugi papir, verovatno ono što je u vezi sa današnjim slučajem. Advokat po službenoj dužnosti je šmrknuo i žustro zatvorio fasciklu.

„Koliko shvatam, ti priznaješ krivicu?”

„Jesu li uradili sve kako treba?” – pitao je Luk.

„Ako misliš da li mogu da tražim obustavu jer nešto nije urađeno po propisu, onda je odgovor ne”, mrzovoljno je odgovorio Dorking. „Ne igram tu igru.”

Šteta, pomislio je Luk. Čuo je da postoje spretni advokati koji koriste svaki mogući razlog da bi odbacili slučaj, i to rade toliko često da svedoci prestaju da se pojavljuju na suđe-

njima a slučaj se onda zatvori. Možda im treba dati neku kintu da bi to uradili. To nije za džabe.

„Kapiram da onda baš i nemam nekog izbora, je l' da?” – Luk je slegnuo ramenima bez gorčine. „Oboje su me videli na licu mesta, i onaj čovek i devojka.”

„Devojka?” – namrgodio se Dorking.

Taman je hteo još nešto da kaže, ali je ponovo otvorio fasciklu i bacio pogled na pasus koji je bio skroz ispodvlačen, i još malo razmislio. Onda je ponovio prvo pitanje na malo drugačiji način, kao da je Luk prvi put na sudu i da mu sve treba pročitati reč po reč a ne kao da je Sud za maloletnike njegova druga kuća.

„Dakle, da razjasnimo stvari, Luk. Pretpostavljam da nećeš da gubimo vreme na sudu tako što ćeš se izjasniti da nisi kriv?”

Luk je uzdahnuo. Činilo mu se da je na sudu bio više puta nego ovaj advokat.

„Neću”, odgovorio je. „Neću sad kada me optužuju *samo za obijanje džipa.*”

„I za pokušaj krađe patika”, dodao je Dorking.

„Da, i za to”, Luk se nagnuo napred, pokušavajući da izgleda upućeniji u pravne zavrzlake nego što je bio. „Ali ako *budu tvrdili* da imam neke veze s krađom kola, to je onda druga stvar. *To ću da poričem.* S tim nemam nikakve veze. To sam im već rekao u policiji.”

Baš je bilo gadno dok su ga cedili u policiji. Pokušali su da ga uplaše tvrdeći da zbog zida koji se srušio i slomio čoveku nogu mogu da ga tuže za nanošenje teških telesnih povreda.

Na kraju su morali da priznaju da nemaju dovoljno dokaza. Luk je dokazivao, nadao se vešto, da je uzeo kutiju sa patikama koja je bila *izvan* džipa. Da je bio umešan u krađu kola, ušao bi u kola i pobegao s njima, pa, zar ne bi?

Službeni advokat ljuljao se u stolici sa rukama iznad glave. „Policija je prihvatila da nisi umešan u krađu kola, Luk. Ali oni hoće da uhvate tu dvojicu koja su ih ukrala – i što je još važnije, zamalo su pregazili dvoje ljudi.”

Nije bilo tako, Luk je želeo da kaže. *Li Jang je kočio i skrenuo. Morao je*. Ali time bi sebe izložio dodatnim pitanjima o tome ko je bio za volanom. Osim toga, taj incident bi mogao da mu pomogne.

„Ja sam gurnuo devojkicu u stranu, da je sklonim”, rekao je. „Zar se to uopšte ne računa?”

„Moglo bi. Probaću da to iskoristim na sudu što bolje umem. Ali to ti ni izdaleka ne bi pomoglo koliko nešto drugo.”

„A šta to?” – pitao je Luk, praveći se da ne zna odgovor.

„Oni se nadaju da bi mogao da im daš imena, Luk.” Dorking je pustio da se stolica spusti na zemlju i gledao ga pravo u oči. Luk je klimnuo glavom, smiren.

„Nikad ih ranije nisam video, gospodine Dorking. Ni tada ih nisam dobro video, rekao sam policiji. Sve su uteferisali.”

Taj razgovor u policiji, to je dobro odradio, iako je sve govorio sam. Mama je samo sedela u ćošku, ni od kakve pomoći, kao i obično. Samo je uzdahnula i rekla:

„Da, odričem se prava da njegov advokat prisustvuje ispitivanju, samo nastavite. Ostavila sam drugo dvoje dece kod komšinice...”

I tako je morao sam da se snalazi, odgovarao je na njihova pitanja, a da ništa nije odao.

Luk, ispričaj nam šta se dogodilo.

Ništa naročito. Obio sam kola, maznuo kutiju s patikama i taman kad sam hteo da izađem...

Šta je onda bilo?

Neko me je zgrabio s leđa. Bila su dvojica. Izvukli su me napolje, upali u džip i odvezli se.

Možeš li da ih opišeš?

Nisam ih dobro video.

Vlasnik kola kaže da te je video kako pričaš sa njima.

Vikali su mi nešto, ali to ne znači da sam ih dobro video.

’Ajde, Luk, mora da se sećaš nečega.

Pa... bili su muškarci. Dva muškarca.

Podozriv glas policajca. Muškarci? A ne tinejdžeri?

Ne.

Pa koliko su godina imali, otprilike?

Dosta. Oko dvadeset pet.

Šta su imali na sebi?

Pa... Odeću?

Iznerviran glas policajca: Nisam ni mislio da su bili goli, sinko. Šta od odeće?

Ma, nemam pojma, keve mi. Nešto tamno. Kažem vam da ih nisam dobro vidio.

I tako još neko vreme. Policajci su na kraju čupali sebi kosu s glave, ali on ipak ništa nije otkrio. Igrao je po pravilima Istmeda. Nema cinkarenja. Mnogo puta je video grafite na zidovima višespratnica s istom porukom: *Smrt cinkarošima!*

Kad bi bio tako glup da izbrblja imena Lija Janga i Miga Rasela, zaslužio bi sve što bi mu se posle toga dogodilo. Oni bi se postarali za to. Ne postaje se krimos njihovog ranga tako što se klinci puštaju da rade šta hoće.

Ne, Luk je istrajao. Isto je bilo i na drugom ispitivanju, kad su ga postavili ispred kompjutera i pokazivali mu lica dvadesetogodišnjih muškaraca. Lukavi krelci ubacili su i fotku Li Jangove face među njih. Luk je to i očekivao. Nije promenio izraz lica, samo je slegnuo ramenima i sačekao da se pojavi slika sledećeg negativca.

Dorking je uzdahnuo, pomiren sa sudbinom.

„Znači, nemaš ništa da dodaš svom iskazu, Luk? Ničega se nisi prisetio od onda?”

„Nisam! Šta 'oćete od mene? Da izmislim nešto?”

„Naravno da ne”, odgovorio je Dorking.

„Rekao sam im, dva muškarca. To je sve što mogu da kažem.”

„Nije, po izjavi gospodina Veba.”

Olimpijski trkač. „A šta on kaže?”

„On je prilično siguran da su bili tinejdžeri. Oko sedamnaest, osamnaest godina. Nažalost, nije ih dovoljno dobro video da bi opravdao privođenje nekoliko mogućih kandidata za identifikovanje.”

Bio je zaokupljen naletanjem na betonski stub, pomislio je Luk. Šteta samo što nije udario glavom.

„Zar baš nikako ne mogu biti tinejdžeri, Luk?” – Dorking je opet pokušao s upornim pogledom. Ovoga puta je upalilo. Luk je uhvatio sebe kako stavlja ruke u džep, zavaljuje se u

stolici, zuri u svoja stopala – a sve to da bi izbegao ispitivački pogled advokata.

Ne bi im rekao, *ne može* da im kaže imena koja traže.

„Meni su izgledali kao muškarci”, konačno je progovorio. „I to je moja poslednja reč.”

Dorking je uzdahnuo. „Šteta. Njihova imena bi pomogla da se utiče na sudije. To bi mogao da bude razlog da ti ne izreknu kaznu zatvora.”

Luk nije mogao a da ne zine na Dorkingove reči – reči iz brošure sa korisnim informacijama koje nikada do sada nije uzimao za ozbiljno. *Zatvorska kazna – kazna koja podrazumeva hapšenje i boravak u vaspitno-popravnom domu za maloletnike u trajanju od najmanje četiri meseca.*

„Da me strpaju u ćuzu? Zbog patika? Ne mogu to, zar ne?”

Dorking je uzeo Lukov dosije i mahnuo njime kao slomljenim krilom.

„Nije samo zbog patika, Luk. I za sve ovo ostalo. Uništavanje imovine, krađa iz prodavnica, krađa kola, sitne krađe – i to ne samo jednom već stalno iznova. Ti si povratnik, je l' tako?”

Luk nije rekao ni reči. Nije želeo to da čuje. Želeo je da ga neko ohrabri, da mu kaže da će dobiti nekoliko sati lakog posla kao što je čišćenje lišća sa ulica. Bio bi srećan i sa gorom kaznom, kao što je ribanje grafita sa zidova. Naročito grafita kao što je onaj *Smrt cinkarošima*. Ali službeni advokat Dorking nije bio raspoložen da ga ohrabruje. Tokom obuke mu je rečeno da će nailaziti na slučajeve kao što je ovaj i da uvek treba da zadrži smiren i ućtiv ton u razgovoru s klijentom. Što i jeste

uradio. Međutim, niko mu nikada nije rekao da neće moći da otvoreno kaže klijentu kako stvari stoje.

„Luk, dobijao si opomene, poslednje upozorenje, društveno korisni rad... sve blage kazne”, dodao je s naporom. „Možda grešim, ali mislim da sudiji ne ostavljaš mnogo izbora. Biće zatvor. Osim...” – Dorkingov glas se gubio, ostavljajući neizrečene reči da vise u vazduh. *Osim ako ne otkucaš imena. I postaneš cinkaroš.*

Luk je i dalje ćutao. Šta da kaže? Da je taj tip, taj Veb, u pravu? Da su njegov džip ukrali tinejdžerski kraljevi Istmeda, koji su dogurali tako daleko jer su se surovo obračunavali sa svima koji se nisu pridržavali pravila igre.

„Uradiću za tebe šta mogu, Luk. Ali nemoj da gajiš veliku nadu.” Dorking je ustao. Razgovor je bio pri kraju. Koraknuo je ka vratima.

„Moraš sad da se javiš sudskom redaru – ali siguran sam da ti to već znaš. Vidimo se.”

*

„Svi ustanite.”

Luk je ustao. Ovog puta nije bio iznerviran osornim naređenjem sudskog redara, nije smatrao da je to kao u njegovoj školi gde imaju staromodne ideje da se od dece očekuje da pokažu poštovanje tako što će da đipe na noge čim nastavnik uđe u učionicu. Još mu se motalo po glavi ono što mu je advokat Dorking rekao.

Zatvorska kazna. Ćorkiran. A zna i gde bi završio. U Kazneno-popravnom domu za maloletnike Markam. Čuo je za

gomilu klinaca iz Istmeda koji su poslati tamo, kao da je to neka specijalna škola kojoj njihovo naselje pripada. Svi su znali da je Li Jang bio tamo, hvalio se kako je bilo gadno – i kako je to mesto bilo još opasnije dok je on bio u njemu.

U sudnicu je ušlo troje sudija za prekršaje. Luka ranije nije naročito obraćao pažnju na njih. Svi su mu bili isti, neki matorci. Nije ga bilo briga što oni ovaj posao obavljaju dobrovoljno, da bi nekako pomogli mladim ljudima u nevolji. Sve dok su mu delili ukore i prilično blage, bezbolne kazne nije bilo važno ko su niti koji su njihovi razlozi za to što rade. Ali danas je bilo drugačije. Ako je Dorking u pravu, ovo troje će ga poslati u Markam.

„Sedite.”

Pored Luka, advokat po službenoj dužnosti Dorking nije više stajao u stavu mirno već se opustio u tapaciranoj stolici. Preko puta njih, troje sudija zauzelo je mesta za dugačkim stolom od tikovine. Sto je bio u istoj ravni sa njima, a ne na uzdignutoj platformi kao nekad, jer je neko smislio da prizor sudija koji gledaju s visine izaziva strah kod mladih pljačkaša i vandala. Izvršene su izmene da sudovi ne bi delovali preteće. Ako se izuzme plava plišana zavesa iza sudijskog stola koja je prostoriji davala svečani ton, sve ostalo je izgledalo kao sednica u malo sređenijoj direktorskoj kancelariji u školi.

Luk je seo. Znao je da se džabe cima, jer ga je, onog trenutka kad su sudije sele, sudski redar pozvao da ponovo ustane.

„Molim optuženog da ustane.”

Gospodin Dorking je nepotrebno laktom gurnuo Luka. Dobro on zna da je on taj optuženi. Znao je celu proceduru

– barem je tako mislio. Sudski službenik, oniži čovek sa pištavim glasom, pročitao je optužnicu. Da li se izjašnjava da je kriv ili da nije kriv?

„Kriv, gospodine.”

Rečeno mu je da obraćanje sa „gospodine” pomaže da se pridobiju sudije. Baš kao i košulja i kravata, pristojne pantalone i čiste cipele koje je imao na sebi, iako je sam sebi izgledao kao da je umotan u plastičnu foliju. Nikada nije verovao da sve to ima bilo kakve veze, ali se danas iz sve snage nadao da to znatno menja stvar.

Luk Martin Rid, zaključili smo da momka sa tako izgledanim cipelama nikako ne možemo da pošaljemo u zatvor u Markamu...

„Hvala, Luk. Možeš sad da sedneš. Gospodine Dorking, šta vi imate da kažete?”

Govorila je sutkinja u sredini, žena sa tankim usnama i paperjastom kosom boje musa od kafe. S njene desne strane sedeo je mlađi muškarac u elegantnom teget odelu. Treći sudija bio je mnogo stariji, sa izbornim licem i izrazom lica čoveka koji u ljudima uvek traži najbolje. Dorking je ustao i započeo kratak govor u kome je rekao da je razgovarao sa optuženim i da je uveren da Luk shvata kakve je greške pravio. Luku se činilo da branilac drži govor kakav su, sudeći po dosadi s kojom su ga slušale, sudije čule već bezbroj puta. Ali kada je Dorking pomenuo da se Luk bacio da zaštiti devojku, oni su ohrabrujuće klimnuli glavom, a isto su ponovili i na kraju kada je rekao: „takođe bih zamolio sudije da uzmu u obzir i to što je optuženi priznao krivicu”.

„Hvala vam, gospodine Dorking”, rekla je gospođa Mus ljubaznim tonom koji je Luku ulio nadu.

Branilac je seo. Luk ga je pogledao. Dorking je prelistavao papire za sledeći slučaj. Za stolom preko puta nastalo je uobičajeno domundavanje među sudijama. Luk je znao da je to standardna procedura. Čuo je da razgovaraju o kazni koju su mu odredili još pre nego što su ušli u sudnicu. Domundavanje je služilo samo da bi proverili da li je neko promenio mišljenje posle onog što su čuli. Obično bi samo klimali glavom a onda prešli pravo na izricanje presude koju su odredili.

Međutim, ovog puta bilo je drugačije. Sve troje je delovalo neodlučno, kao da ne znaju šta da rade. Gospođa Mus je pri tom preletala pogledom preko papira u koji su gledala i dvojica njenih kolega. Konačno, kad je od njih dobila znake koji su bili nešto između sleganja ramenima i klimanja glavom, ona se okrenula ka Luku.

„Luk, da te pitam nešto. Da sediš ovde na mom mestu... koju kaznu bi sebi odredio? Šta misliš da zaslužuješ?”

Pitanje je zapanjilo Luka. Prvi put u životu nije imao spreman odgovor. Znao je šta želi, bilo šta osim da provede četiri meseca u zatvoru sa nezgodnim tipovima i psihopatama u Markamu – ali šta je *zaslužio*...

Uspeo je samo da promrmlja: „Nemam pojma, gospođo.”

Gospođa Mus je promenila taktiku, tako se barem Luku činilo. „Vidiš li ovaj simbol? Pogledaj pažljivo.”

Okrenula se i pokazala ka teget plišanoj zavesi iza sebe, zatim se sklonila u stranu da bi on mogao jasno da vidi važan

grb našiven na zavesu: lav i jednorog, okrenuti jedan prema drugom sa obe strane velikog štita.

„Da li vidiš reči na dnu? Da li znaš šta to znači?”

Luk je pogledao natpis ispod grba.

Honi soit qui mal y pense.

Odmahnuo je glavom, pokušavajući da kaže da ne samo da ne zna šta znači već i da ga ne interesuje.

„Grubo prevedeno”, rekla je gđa Mus, „to znači *Neka se stidi onaj ko misli zlo*. Te reči treba da nas, sudije, podsećaju na našu obavezu da vas nateramo da se postidite zbog onoga što ste uradili.” Ponovo se okrenula ka Luku i upitala:

„Dakle, jesi li se postideo?”

Luk je znao odgovor na to pitanje.

„Da, gospođo. Jesam”, odgovorio je u stilu delinkventa povratnika koji ne želi da ode u zatvor. Nikoga nije uspeo da prevari.

„Sumnjam u to”, tanke usne gospođe Mus su se stisle i skoro nestale. „Sudeći po tvom užasnom dosijeu, veoma sumnjam u tvoje reči.”

Razmenila je poglede sa kolegama i nastavila.

„Nas troje se slažemo – i zbog toga bismo te, da nije ovog pisma, poslali u kazneno-popravni dom...”

Lukove oči su bile prikovane za list papira u sudijinim rukama, papir u koji su svi gledali. Pismo? Od koga? Kome je stalo do toga da on ne dospe u Markam?

„Slušaj, pažljivo, Luk”, rekla je gospođa Mus. „U tvom je interesu.”

Luk je stajao uspravno, nadajući se da njegovo lice odaje utisak pažljivog slušaoca. Trebalo bi. I dalje nije imao pojma

o čemu se tu radi. Sporim, prijatnim glasom, kao da je pored postelje uznemirenog deteta, gospođa Mus je počela da čita.

Nadležni sud za maloletnike

Predmet: Luk Rid

U policiji nam je rečeno da je protiv Luka Rida podignuta optužnica za obijanje naših kola, ali da on nije umešan u njihovu krađu. Takođe nam je rečeno da je već mnogo puta imao posla sa policijom i da će ovog puta verovatno biti poslat u kazneno-popravni dom. Međutim, imajući u vidu da je Luk Rid barem pokušao da pomogne Džodi i spase je pre nego što je pobegao, želimo da predložimo drugačiju kaznu. Saznali smo da bi sud mogao da mu izrekne kaznu na osnovu takozvanog akcionog plana u okviru koga bi bio uključen u projekat specijalno osmišljen da krivcima pokaže kakav efekat je njihovo kriminalno delovanje imalo na druge...”

Lukovo raspoloženje se popravilo. Šta li će da predlože? Sigurno je bolje od Markama, šta god bilo! Pažljivo gledajući gospođu Mus, pokušao je da se ne nasmeje. Sledećeg trenutka nije mogao da se nasmeje sve i da je hteo.

Predlažemo da Luk Rid provede neko vreme radeći sa određenom grupom ljudi. To je grupa sa kojom naša porodica već neko vreme saraduje: osobe sa oštećenim vidom.

Luk je morao da razmisli za trenutak šta to znači „osobe sa oštećenim vidom”. Onda mu je sinulo. To su slepe osobe. Traže od njega da radi sa slepim osobama? Zašto?

Gospođa Mus je spustila pismo. „Pismo je potpisala porodica Veb”, obratila se direktno Luku.

„Gospodin i gospođa Veb i njihova ćerka Džodi. Po mom mišljenju, jedna sasvim izuzetna porodica.”

Još jednom je pogledala dvojicu sudija. Obojica su klimnuli glavom. Neodlučno, ali su to ipak učinili.

„Pa, Luk, to je ono što mi predlažemo. Dobićeš zatvorsku kaznu i obavljanje društveno-korisnog rada. To obično znači da prva dva meseca provedeš u zatvoru a da onda budeš oslobođen da bi obavljao društveno-korisni rad sledeća dva meseca. Ali, u ovom slučaju to možemo promeniti. Kao što su Vebovi predložili, tražimo od tebe da radiš sa njima prva dva meseca. Ako po isteku tog perioda tvoj supervizor da pozitivno mišljenje o tvom napretku, nastavićeš sa tim radom još dva meseca; loše ocene povlače odlazak u zatvor. Ovo je veoma neuobičajena mera i moram ti priznati da smo moje kolege sudije i ja veoma nesigurni u vezi s tim.”

Gospođa Mus je napravila pauzu, puštajući da se slegnu utisci koje su ostavile njene reči. Na kraju je rekla: „Ne možemo da nateramo optuženog da se sretne sa svojom žrtvom, Luk. Ti moraš da se složiš. Pa... *da li se slažeš?*”

Slažem? Luk nije znao šta da odgovori. Još se kolebao. Da se sretne sa tipom koji ga je jurio i njegovom ćerkom gnjavatorkom? To nije šala. Kada je krao stvari, nikada nije razmišljao o ljudima kojima su te stvari pripadale. A povrh svega, oni sad od njega traže da radi sa *slepim* osobama.

Usred te zbrke u glavi čuo je oštar šapat. Njegov branilac Dorking nagnuo se prema njemu, skoro da mu odgrize uvo: „Ili to, ili si već u autobusu za Markam. Od tebe zavisi.”

Kad se tako postavi stvar – šta je pa i mogao da kaže.

„U redu, gospođo, slažem se.”

Gospođa Mus nije reagovala. Njena ukočena glava samo se malo spustila kad je rekla: „U redu. I, Luk, predlažem ti da iskoristiš ovu šansu da sačuvaš slobodu. To je poslednja šansa koja ti se pruža.”

„Hvala, gospođo.” Luk je znao tekst.

„Pre nego što te pustimo, imaš li šta da kažeš? Pitaj, ako ti nešto nije jasno.”

Luk nije imao nameru da bilo šta kaže, kao ni ranije. Ne govori ništa i ne mogu ništa iskoristiti protiv tebe, svako to zna. Međutim, u glavi mu je još bila zbrka i nije mogao da se zaustavi. Pitao je: „Zašto baš slepe osobe?”

Gospođa Mus – živahna bakica, čije je pravo ime Barbara Rinaldi, ponovo je uzela u ruke pismo Vebovih. Uskoro će se pred njom i njenim kolegama naći sledeći optuženi na naizgled beskrajnoj pokretnoj traci mladih kriminalaca. Prečesto su to bile iste face koje kao da nisu htele, ili nisu mogle, da siđu s trake. Ali povremeno bi se u njoj probudila iskra nade. Sada je bio takav trenutak.

„Ovo bi trebalo da bude odgovor na tvoje pitanje, Luk”, rekla je. „U postskriptumu su Vebovi dodali sledeće:

Džodi je tražila da se Luku ne kaže da je ona potpuno slepa još od malena sve dok on ne bude pristao na naš predlog.“